

БУЛДАКОВА Анастасія
курсант IV курсу ННІ права
та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
ГРЕБЕНЮК Андрій,
завідувач кафедри
економічної та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат технічних наук, доцент

ВПЛИВ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА ФЕЙКОВИХ НОВИН НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ: ПРОТИДІЯ ТА ЗАХИСТ

Інформаційна безпека стає дедалі важливою складовою національної безпеки, і ця тенденція стає особливо актуальною у зв'язку з поширенням дезінформації та фейкових новин. На сучасному етапі інформація є цінністю великого масштабу. Її інтегритет і надійність визначають рівень стійкості суспільства та держави перед загрозами. Однак, разом із зростанням значення інформації, ми спостерігаємо також і збільшення кількості дезінформації, фейкових новин і маніпуляцій інформацією.

Ці явища загрожують національній безпеці України. Дезінформація може викликати паніку серед населення, впливати на громадську думку, викривати національний потенціал перед ворогами, та порушувати державні процеси. Фейкові новини можуть спричиняти соціальні конфлікти, підривати довіру до державних інституцій, та завдавати значної шкоди національним інтересам. У світлі цих викликів, суспільство зобов'язано знати як розрізнити та захищати себе від фейків, інструменти та методи протидії.

Фейкова новина – це інформаційне вкидання спеціально підготовленої інформації свідомо провокаційного та резонансного характеру. При цьому сам фейк може містити як свідомо хибну, так і справжню (верифіковану) інформацію, вирвано з контексту конкретної бесіди, розмови або виступу. Мета фейкової новини – створення ажіотажу навколо уявного інформаційного приводу, створюваного закидом наперед провокаційної інформації, що має резонансний характер [1, с. 12].

Походження дезінформації та фейкових новин вельми складне і різноманітне. Ці явища можуть виникати з різних мотивацій та від різних суб'єктів. Деякі з основних джерел та факторів, що призводять до поширення дезінформації та фейкових новин: Деякі країни можуть

використовувати дезінформацію та фейкові новини як інструмент гібридної війни для впливу на інші країни. Засоби масової інформації можуть створювати та поширювати фейкові новини. В інтернеті анонімні користувачі можуть створювати та поширювати фейкові новини без відома своєї ідентичності.

Розповсюдження дезінформації та фейкових новин є серйозною загрозою для суспільства, оскільки вони можуть впливати на громадську думку, вибори, та створювати паніку. Боротьба з цими явищами вимагає спільних зусиль держав, медіа, технологічних компаній та громадянського суспільства.

Дезінформація може викликати такі наслідки: Дезінформація може викликати збурення громадської думки та створити атмосферу недовіри та паніки серед населення, підірвати довіру громадян до медіа, інформаційних джерел, та навіть державних інституцій, впливати на політичні рішення та вибори, оскільки фейкові новини можуть викликати негативні переконання та стереотипи, викликати паніку та хаос серед громадян, стимулювати міжнаціональні та міжсоціальні конфлікти.

Щоб захиститися від дезінформації та фейкових новин, суспільству варто бути не тільки достатнім чином мати гарний рівень володіння сучасними технологіями, чи бути інформаційно грамотною особою. Також варто притримуватися деяким правилам поведінки з інформаційним простором а саме: перевіряти джерело новин, перевіряти факти, постійно підвищувати свою інформаційну грамотність, перевіряти дати публікації, уникати спекуляції і чуток, і т. д.

В Україні існують ініціативи з фактчекінгу. Серед них – StopFake.org, заснований 2 березня 2014 року. Ініціаторами його створення стали викладачі, випускники та студенти Могиллянської школи журналістики та програми для журналістів і редакторів Digital Future of Journalism. До проекту долучилися журналісти, редактори, програмісти, перекладачі та ін. В опублікованому звіті проєкту за 2014–2018 роки було проаналізовано і спростовано 919 неправдивих повідомлень. При цьому 85 зі 178 джерел поширення фейкових новин про Україну – російські ЗМІ (Річний звіт StopFake.org, 2018) [2, с. 13].

Таким чином, дезінформація та фейкові новини становлять серйозну загрозу національній безпеці. Вони можуть роз'єднувати суспільство, порушувати довіру до інформації та державних інституцій, а також викликати паніку та соціальні конфлікти. Проте, існують способи протидії цим загрозам. Важливо зосередитися на підвищенні інформаційної грамотності населення, зміцненні правових та етичних стандартів у журналізмі, та активному впровадженні заходів безпеки та контролю на рівні держави.

1. Вакуленко, А. О. «Фейкові новини та дезінформація, як загроза національній безпеці.» конференції «Актуальні проблеми соціальних комунікацій» 30 травня 2022 р.: с. 12-14.

2. Дементьєва Л. , і Сукова, Д. (2023) «Вплив фейкових новин та дезінформації в аудіовізуальних медіа», Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, 6(1), с. 8–19.

БОЙКО Володимир

курсант 3-го курсу

ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції,
Науковий керівник:

ПЕРВІЙ Віта

викладач кафедри

оперативно-розшукової діяльності
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції,
доктор філософії

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з подіями у нашій країні, однією зі значущих проблем є зростання рівня злочинності в умовах воєнного стану. Це має негативний вплив на економічну та соціальну стабільність держави, загрожує національній безпеці та порушує права та свободи громадян. У зв'язку з збройною агресією Російської Федерації проти України, значні зміни відбулися у кримінально-процесуальних, криміналістичних та оперативно-розшукових аспектах організації розслідування злочинів.

Відповідно до чинного законодавства, оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів. Завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави [1].

Сучасний рівень злочинності став однією з ключових складових розвідувально-підривної та диверсійної діяльності спеціальних служб